

ФІЛОСОФІЯ СПОРТУ PHILOSOPHY OF SPORT

УДК 005.62:796:[378-057.875+314.117-053.8]:316.42(4)

DOI <https://doi.org/10.32782/hst-2024-18-95-10>

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ В ПАРАДИГМІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВЕКТОРА РОЗВИТКУ

ВЛАДА, БІЛОГУР¹
ЕДУАРД, СИВОХОП²
ІВАН, МАРІОНДА³
ЄВГЕН, КАРАБАНОВ⁴

Анотація

Вивчення теоретико-методологічних засад вдосконалення системи фізичного виховання та спорту у контексті європейського вектору розвитку є актуальним і важливим для сучасного суспільства, оскільки воно сприяє розвитку людського потенціалу, підтримки здоров'я та підвищення якості життя. європейський вектор розвитку може означати підтримку активного способу життя, розвиток спортивної інфраструктури, стимулювання спортивних досягнень, просування спортивної толерантності та різноманітності, а також впровадження інклюзивних підходів до спорту, що забезпечують доступність та рівні умови для всіх учасників. **Метою статті** є концептуалізація теоретико-методологічних засад вдосконалення системи фізичного виховання і спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення в парадигмі європейського вектору розвитку. **Методологія** дослідження включає міждисциплінарний, культурологічний, соціологічний, психологічний, педагогічний підходи, що дозволяють отримати глибше розуміння проблеми та розробити ефективні стратегії для вдосконалення системи фізичного виховання і спорту для здобувачів вищої освіти та дорослого населення в контексті європейського вектору розвитку. Результат дослідження: 1) досліджено розвиток системи фізичного виховання і спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення в парадигмі європейського вектору розвитку в умовах глобалізації; 2) визначено зміст та напрям розвитку європейського вектору розвитку системи фізичного виховання та спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення; 3) проаналізовано концепцію зимового спорту у системі фізичного виховання та спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення у закладах освіти в країнах ЄС; 4) з'ясовано основні принципи концепції зимового виду спорту в країнах Європейського Союзу. ослідження даної теми сприяє поглибленню розуміння теоретичних основ фізичного виховання та спорту, включаючи педагогічні, соціальні, фізіологічні та психологічні аспекти. Результати дослідження можуть сприяти створенню нових теорій та концепцій у галузі фізичного виховання та спорту, які можуть бути використані для подальшого розвитку цієї галузі.

Ключові слова: теоретико-методологічні засади, вдосконалення, фізичне виховання і спорт, здобувачі вищої освіти, доросле населення.

Постановка проблеми

Теоретико-методологічні засади вдосконалення системи фізичного виховання і спорту

здобувачів вищої освіти та дорослого населення в парадигмі європейського вектору розвитку включає напрями вдосконалення системи фізичного виховання і спорту з орієнтацією на європейський вектор розвитку. Актуальність вивчення тем визначається тим, що фізична активність та спорт є важливими складовими здорового способу життя. Розвиток ефективної системи фізичного виховання та спорту впливає на загальний стан здоров'я та благополуччя населення. Спорт є засобом соціальної інтеграції та формування спільності. Його розвиток сприяє підтримці спільності, зміцненню взаєморозуміння та співпраці між різними соціальними групами.

Corresponding authors:

¹ ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)

E-mail: bilogurvlada@gmail.com

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8939-8446>

² ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

E-mail: eduard.syvokhop@uzhnu.edu.ua

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8939-8446>

³ ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)

E-mail: ivan.marionda@uzhnu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3950-8202>

⁴ Обласний коледж «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А.С.Макаренка» Полтавської обласної ради.

Email: karaban333@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5420-0583>

Розвиток спорту сприяє росту економіки через різноманітні сфери: від туризму та рекреації до спортивної індустрії, що впливає на зайнятість, інфраструктуру та інвестиції. У той же час спорт сприяє формуванню цінностей та ідентичності, культурному обміну та взаєморозумінню між країнами та культурами. У сучасному світі зростає увага до здорового способу життя та фізичної активності, вдосконалення системи фізичного виховання та спорту відповідає на цей попит.

Європейський досвід у сфері фізичного виховання та спорту може бути корисним для України, так як міжнародний обмін досвідом сприяє удосконаленню систем у всьому світі. Термін «європейський вектор розвитку» вказує на певну стратегію, якою рухається розвиток країн Європи в різних сферах, включаючи економіку, соціальні аспекти, політику, культуру та освіту. Він описує набір цілей, принципів і стратегій, які спрямовані на покращення життя громадян та забезпечення сталого розвитку у регіоні. Європейський вектор розвитку ґрунтується на таких цінностях, як демократія, права людини, рівні можливості, соціальна солідарність, інклюзивність та сталий розвиток. Європейський вектор враховує принципи взаємодії між країнами та регіонами для досягнення спільних цілей та вирішення загальних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Теоретико-методологічні засади вдосконалення системи фізичного виховання і спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення в парадигмі європейського вектору розвитку включають в себе різні підходи та теорії, які досліджуються в цій сфері. Слід виділити авторів та концепції, які можуть бути важливими для розуміння цієї теми:

1. Концепція гармонійного розвитку особистості через фізичну культуру включає в себе ідеї про інтеграцію різних аспектів розвитку людини через фізичну активність та спорт.

2. Концепція соціальної конструкції здоров'я і фізичної активності, в основі якої дослідження впливу соціокультурних факторів на сприйняття та практику фізичної активності в різних культурах.

3. Концепція «здорового способу життя» включає в себе рекомендації щодо активного способу життя, здорового харчування та позитивних соціальних взаємодій.

4. Теорія психологічних аспектів фізичного виховання, яка включає в себе дослідження

впливу фізичних вправ та спорту на психічне здоров'я, емоційний стан та психологічний розвиток людини.

Автори, які присвятили свої дослідження цій темі, включають Уільяма Джеймса, Зігмунта Фрейда та Абрахама Маслоу. Слід виділити таких видатних мислителів зі сфери спорту, як Жан П'єр Лео – французький філософ, який розвинув теорію фізичного виховання та спорту як складової культурного розвитку особистості; Курт Гіссель – німецький філософ, автор концепцій фізичного виховання як засобу саморозвитку та самореалізації особистості; П'єр де Кубертен – один із засновників сучасного олімпійського руху, чия ідеї про фізичне виховання та спорт вплинули на розвиток системи фізичної культури. Можемо використати наступні підходи до аналізу цієї важливої теми:

1. Інтегративний підхід до фізичного виховання, що враховує взаємодію фізичної, психологічної, соціальної та емоційної сфер життя людини.

2. Культурно-історичний підхід до фізичного виховання і спорту, що розглядає розвиток фізичної культури та спорту в історичному та культурному контексті різних націй і спільнот.

3. Соціокультурні аспекти фізичного виховання і спорту, в основі яких вплив культурних та соціальних чинників на сприйняття та практику фізичної активності та спорту. Дослідження в цій області проводять такі автори, як Пітер Бурдье, Джон Гібсон та Елі Ліктор.

4. Інноваційні підходи до фізичного виховання і спорту розвивають нові методи та технології для підвищення ефективності фізичного виховання та спортивної практики. До цієї області відносяться дослідження таких авторів, як Лінда Грей, Майкл Королевський та Джон Вільямс.

5. Міждисциплінарний підхід до фізичного виховання і спорту, в основі якого знання з різних галузей, таких як фізіологія, психологія, соціологія та інші, які необхідні для розуміння та покращення практики фізичної активності та спорту.

Серед зарубіжних та вітчизняних вчених слід виділити таких авторів, як Р. Андрюкайтене, В. Білогур, С. Білогур, Е. Сивохоп, І. Маріонда, Р. Олексенко та ін. Ці автори та концепції є лише частковим списком тих, хто вніс вагомий внесок у розвиток теоретико-методологічних засад фізичного виховання та спорту у контексті європейського вектору розвитку. Ці автори та

концепції доповнюють наше розуміння теоретико-методологічних засад вдосконалення системи фізичного виховання і спорту, які спрямовані на удосконалення освіти здобувачів вищої освіти та доросле населення в парадигмі європейського вектору розвитку.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття

У контексті фізичного виховання і спорту, європейський вектор розвитку може означати підтримку активного способу життя, розвиток спортивної інфраструктури, стимулювання спортивних досягнень, просування спортивної толерантності та різноманітності, а також впровадження інклюзивних підходів до спорту, що забезпечують доступність та рівні умови для всіх учасників. Отже, європейський вектор розвитку в контексті фізичного виховання та спорту спрямований на створення сприятливих умов для активного та здорового способу життя, розвиток спортивних цінностей та забезпечення рівних можливостей участі у спорті для всіх громадян. Європейський вектор розвитку у сфері фізичного виховання і спорту включає в себе розвиток фізичного виховання та спорту, що сприяє зміцненню здоров'я громадян. Програми фізичної активності допомагають у запобіганні хворобам, зменшенні стресу та покращенні загального самопочуття. Європейські країни працюють над створенням інфраструктури, що підтримує фізичну активність, а це включає в себе велодоріжки, парки для занять спортом, спортивні майданчики у школах і громадських місцях. Досвід європейських країн свідчить, що європейські країни активно інвестують у розвиток спортивних програм і технологій для досягнення успіхів на міжнародній арені, щоб підтримувати високий рівень конкурентоспроможності і досягати успіхів у різних спортивних змаганнях. Програми фізичного виховання та спорту сприяють формуванню спортивної культури, розвитку етики та справедливості у спорті. Вони також сприяють вихованню толерантності, поваги до різноманітності та взаєморозуміння між людьми різних культур та національностей. Європейські країни активно працюють над забезпеченням доступності спорту для всіх груп населення, включаючи людей з інвалідністю, молодь та людей похилого віку. Це сприяє розвитку інклюзивного суспільства та рівних можливостей та формує інклюзивний підхід до спорту. Європейський вектор розвитку у сфері фізичного виховання та спорту спрямований на створення здорового, активного та справедливого суспільства, де

кожна людина має можливість розвиватися та досягати свого потенціалу через спорт.

Метою статті є концептуалізація теоретико-методологічних засад вдосконалення системи фізичного виховання і спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення в парадигмі європейського вектору розвитку. *Предмет дослідження* – фізичне виховання і спорт здобувачів вищої освіти та дорослого населення в парадигмі європейського вектору розвитку як складний соціальний, культурний, економічний феномен. *Об'єкт дослідження* – теоретико-методологічні засади вдосконалення системи фізичного виховання і спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення в парадигмі європейського вектору розвитку. Завдання дослідження: 1) дослідити розвиток системи фізичного виховання і спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення в парадигмі європейського вектору розвитку в умовах глобалізації; 2) визначити зміст та напрям розвитку європейського вектору розвитку системи фізичного виховання та спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення; 3) проаналізувати концепцію зимового спорту у системі фізичного виховання та спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення у закладах освіти в країнах ЄС; 4) з'ясувати основні принципи концепції зимового виду спорту в країнах Європейського Союзу.

Методологія дослідження

Вдосконалення системи фізичного виховання і спорту для здобувачів вищої освіти та дорослого населення у контексті європейського вектору розвитку базується на ряді теоретико-методологічних засад, які визначають стратегічні напрямки і підходи до цієї проблеми. Основні аспекти цих засад включають:

1. Міждисциплінарний підхід, що передбачає їх інтеграцію з іншими сферами життя, такими як освіта, здоров'я, культура, соціальний розвиток, що сприяє комплексному розвитку особистості та формуванню здорового способу життя.

2. Науково обґрунтована методика, що є основою ефективного фізичного виховання і спорту, в основі якої наукові дослідження та методичні розробки, які враховують сучасні наукові досягнення у галузі фізіології, психології, методики викладання, медицини тощо.

3. Принцип доступності та інклюзії, що сприяє забезпеченню рівних можливостей для всіх груп населення, та виступає важливим аспектом розвитку фізичного виховання і спорту. Це включає в себе створення адаптивних програм

та умов для осіб з обмеженими можливостями, різних вікових груп тощо.

4. Створення мотиваційного середовища, так як для досягнення успіху у фізичному вихованні та спорті необхідно створити мотиваційне середовище, яке стимулює активність та постійний розвиток. Це може бути досягнуто за допомогою різноманітних методів мотивації, включаючи заохочення, цікаві форми занять, змагання тощо.

5. Культурний підхід, що сприяє урахуванню культурних особливостей та традицій для більш ефективного впровадження програм фізичного виховання і спорту. Важливо враховувати індивідуальні уподобання, культурні звичаї та особливості різних груп населення.

6. Партнерство та співпраця, в основі якої розвиток системи фізичного виховання і спорту, що потребує співпраці між різними суб'єктами, такими як урядові органи, освітні установи, спортивні організації, громадські організації та інші зацікавлені сторони.

Конкретні методи, підходи вдосконалення системи фізичного виховання і спорту для здобувачів вищої освіти та дорослого населення в контексті європейського вектору розвитку та дорослого населення в парадигмі європейського вектору розвитку може бути проведений за допомогою різних методів та підходів.

1. Соціологічний підхід, в основі якого дослідження впливу соціокультурних та економічних чинників на участь у фізичній активності та спорті серед студентів та дорослого населення. Включає аналіз соціальних тенденцій, стереотипів, цінностей та інших аспектів, що впливають на фізичну активність.

2. Психологічний підхід, націлений на вивчення мотивації, психологічних бар'єрів та інших психологічних аспектів, які впливають на участь у фізичній активності та спорті. Цей підхід може включати аналіз індивідуальних мотивів, перешкод та стратегій мотивації.

3. Медичний підхід, в основі якого дослідження впливу фізичної активності та спорту на здоров'я та загальний стан студентів та дорослого населення. Це включає аналіз фізичних показників, таких як здоров'я серцево-судинної системи, фізична витривалість, маса тіла тощо.

4. Педагогічний підхід, що включає вивчення методів та стратегій викладання фізичної активності та спорту, що сприяють залученню студентів та дорослого населення. Це може включати аналіз ефективності різних методів навчання, організа-

ції уроків та тренувань, мотиваційних прийомів тощо.

5. Економічний підхід, в основі якого вивчення витрат та користі від розвитку фізичного виховання та спорту серед студентів та дорослого населення. Це може включати аналіз економічних витрат на створення інфраструктури, програм підтримки, втрат від недостатньої фізичної активності та інше.

6. Культурологічний підхід, націлений на вивчення культурних особливостей та традицій, які впливають на участь у фізичній активності та спорті у різних країнах та регіонах. Це може включати аналіз спортивних звичаїв, традиційних видів спорту та культурних норм щодо фізичної активності. Ці підходи дозволяють отримати глибше розуміння проблеми та розробити ефективні стратегії для вдосконалення системи фізичного виховання і спорту для здобувачів вищої освіти та дорослого населення в контексті європейського вектору розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів

1. Розвиток системи фізичного виховання і спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення в парадигмі європейського вектору розвитку в умовах глобалізації

В умовах глобалізації розвиток системи фізичного виховання і спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення в парадигмі європейського вектору розвитку набуває нових викликів і можливостей. Глобалізація сприяє інтенсивному обміну досвідом між країнами щодо впровадження інноваційних підходів у фізичному вихованні та спорті. Країни можуть взяти найкращі практики одна від одної та адаптувати їх до власних умов. Глобальні організації, такі як Світова організація здоров'я (WHO) та ЮНЕСКО, сприяють співпраці між країнами у розробці та реалізації стратегій з фізичного виховання та спорту, що відповідають міжнародним стандартам. Університети, спортивні організації та інші структури укладають партнерські угоди та співпрацюють міжнародно для обміну ресурсами, експертами та технологіями у сфері фізичного виховання та спорту. Розвиток інформаційних технологій дозволяє створювати нові засоби та методи навчання та тренування, що можуть бути використані у системі фізичного виховання та спорту. Проведення міжнародних спортивних заходів, таких як Олімпійські ігри, Чемпіонати світу та Європи, стає можливістю для країн вивчити та адаптувати кращі практики та інновації у сфері спорту.

Глобальна міграція та культурний обмін сприяють культурному обміну та збагаченню культурного досвіду в галузі спорту. Різноманітність та багатшаровість культур впливає на розвиток фізичного

виховання та спорту у країнах. У цілому, глобалізація сприяє розширенню можливостей для розвитку фізичного виховання та спорту, сприяючи обміну досвідом, інноваціям та співпраці між

Таблиця 1 – Нові підходи для розробки програм та стратегій вдосконалення системи фізичного виховання та спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення з орієнтацією на європейський вектор розвитку

№ з/п	Підходи	Напрямок реалізації
1	Інтегрований підхід до фізичного виховання	Підвищення ефективності системи фізичного виховання може бути досягнуто через інтеграцію з іншими сферами освіти та життєдіяльності. Це може означати поєднання фізичних занять з академічними дисциплінами або здоров'ям та харчуванням.
2	Засоби впливу на мотивацію	Створити стимули для активності в фізичних заняттях серед студентів та дорослих. Це може бути досягнуто шляхом використання різноманітних методів та форм організації занять, включаючи ігрові елементи, спортивні змагання, та індивідуалізований підхід до потреб кожного учасника.
3	Збалансований підхід до фізичної активності	Розглядати різноманіття видів фізичної активності та спорту, щоб задовольнити потреби різних груп населення. Це може включати як командні види спорту, так і індивідуальні форми активності, такі як йога або пілатес.
4	Підвищення кваліфікації тренерського складу	Забезпечити, щоб тренерський персонал був висококваліфікованим та мав розуміння сучасних тенденцій у фізичній підготовці та спорті. Це може включати навчання в сфері психології спорту, медичинського обслуговування, та педагогічної методики.
5	Забезпечення доступності та рівноправ'я	Створити умови для доступності фізичного виховання та спорту для всіх членів суспільства, включаючи людей з інвалідністю, людей похилого віку та інші вразливі групи.
6	Співпраця з громадськістю та урядовими органами	Співпрацювати з громадськими організаціями, місцевими урядовими структурами та іншими зацікавленими сторонами для забезпечення успішної реалізації програм фізичного виховання та спорту.
7	Використання сучасних технологій	Застосування інноваційних технологій, таких як мобільні додатки для фітнесу, віртуальна реальність у спорті, та відстеження показників здоров'я за допомогою сучасних пристроїв, може значно покращити ефективність та доступність фізичної активності для різних груп населення.
8	Створення сприятливого середовища	Створити умови, що сприяють фізичній активності та спорту у всіх сферах життя, включаючи навчальні заклади, робочі місця, міські простори та інші громадські місця. Це може охоплювати будівництво спортивних об'єктів, стимулювання здорового способу життя на роботі та розробку інфраструктури для активного відпочинку в містах.
9	Популяризація здорового способу життя	Проводити інформаційну та освітню роботу серед населення щодо важливості фізичної активності та здорового способу життя. Це може охоплювати кампанії з пропаганди здорового харчування, рекламу фізичних занять та спортивних подій, а також освітні заходи для підвищення обізнаності населення про користь регулярних фізичних вправ.
10	Співпраця між країнами та міжнародні програми	Європейський досвід свідчить про те, що співпраця між країнами та участь у міжнародних програмах може значно збільшити обсяги та якість фізичної активності та спорту. Такі програми можуть включати обмін досвідом, спільні тренувальні збори та міжнародні спортивні події, що сприяють розвитку спортивного руху та культури фізичної активності в регіоні.
11	Підтримка спортивних талантів та розвиток спортивної інфраструктури	У Європі існують численні програми та ініціативи, спрямовані на виявлення та розвиток спортивних талантів, а також на покращення спортивної інфраструктури. Це включає в себе будівництво та модернізацію спортивних об'єктів, надання фінансової підтримки для спортивних організацій та ініціатив для розвитку молодіжного спорту.
12	Підвищення участі жінок у спорті	У Європі все більше акцентується на підвищенні участі жінок у спорті та фізичній активності, що сприяє створенню більш рівних умов у спортивній сфері та розширює можливості для жінок в цій галузі.
13	Стимулювання розвитку спортивної науки та досліджень	Європейський досвід свідчить про те, що наукові дослідження у галузі спорту та фізичної активності можуть значно сприяти покращенню методик тренування, профілактиці травм, оптимізації дієти та іншим аспектам спортивної підготовки. Тому важливо стимулювати розвиток спортивної науки та підтримувати наукові дослідження в цій галузі.

Джерело: сформовано автором

країнами та міжнародними організаціями. Однак важливо враховувати потреби та особливості кожної країни при впровадженні нових підходів у даній сфері, що розглянуто у (табл. 1).

Ці принципи можуть бути використані для розробки програм та стратегій вдосконалення системи фізичного виховання та спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення, з орієнтацією на європейський вектор розвитку. Науковий підхід до досліджень в галузі фізичної активності та спорту: Необхідно активно вивчати та аналізувати наукові дані з психології, фізіології, педагогіки та інших галузей, що стосуються фізичного виховання та спорту. Це допоможе розробляти ефективніші методи та програми, а також прогресивні підходи до тренування та здорового способу життя. Ці принципи та напрями можуть бути використані для створення комплексної стратегії вдосконалення системи фізичного виховання та спорту для здобувачів вищої освіти та дорослого населення в європейському контексті розвитку. Вони розглядають не лише аспекти фізичної активності, але й здоров'я, мотивацію, інтеграцію та рівноправ'я, які є важливими складовими успішної та сталої системи фізичного виховання та спорту. Врахування культурних та соціальних відмінностей: Європейський досвід показує, що кожна країна має свої унікальні культурні та соціальні особливості, які впливають на сприйняття та практику фізичної активності та спорту. Тому важливо враховувати ці різноманітності при розробці програм та стратегій вдосконалення фізичного виховання та спорту в європейському контексті. Враховуючи європейський досвід у сфері фізичного виховання та спорту, можна вдосконалити систему здобування вищої освіти та спортивну активність для дорослого населення, щоб вона була більш ефективною, доступною та відповідала сучасним вимогам. Теоретико-методологічні засади вдосконалення системи фізичного виховання і спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення в парадигмі європейського вектору розвитку включають в себе комплекс підходів, принципів та методів, спрямованих на покращення фізичного виховання та спортивної активності відповідно до європейських цінностей, стандартів та потреб.

2. Зміст та напрям розвитку європейського вектору розвитку системи фізичного виховання та спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення

Європейський вектор розвитку системи фізичного виховання та спорту здобувачів вищої освіти

та дорослого населення включає сукупність ідей, принципів, концепцій, направлених на забезпечення здоров'я людини, високої якості фізичного виховання та спорту, мотивації людини до своєї самореалізації у спорті високих досягнень, інтеграції здоров'я та фізичної активності в освітню систему. Розвиток програм, які поєднують педагогічні методи з фізичною підготовкою та здоров'ям, сприяють забезпеченню гармонійного розвитку студентів. Принципи та підходи європейського вектору розвитку системи фізичного виховання та спорту:

1. Збалансований підхід до фізичної активності, в основі якого розробка різноманітних видів фізичних занять, які враховують індивідуальні потреби та можливості кожного учасника.

2. Розвиток спортивної культури та інфраструктури, націлений на поліпшення умов для зайняття спортом через розвиток спортивної інфраструктури, відкриття спортивних об'єктів, ініціативи з підтримки спортивних заходів.

3. Стимулювання мотивації та активності, що використовує різноманітні методи та інструменти для збудження інтересу та мотивації до регулярної фізичної активності.

4. Навчання та підвищення кваліфікації тренерського складу, необхідного для підтримки професійного розвитку тренерів для забезпечення високої якості фізичного виховання та спорту.

5. Забезпечення доступності та рівноправ'я, в основі якого створення умов для зайняття фізичною активністю для всіх, незалежно від віку, статі, фізичних здібностей чи соціального статусу.

Ці принципи допомагають створити систему фізичного виховання і спорту, яка відповідає сучасним вимогам та цінностям, сприяє збереженню та підвищенню фізичного та психічного здоров'я, а також розвитку особистості кожного учасника. Програми з фізичного виховання в освітніх закладах країн ЄС мають обов'язкові програми фізичного виховання в школах та вищих навчальних закладах, які регулярно оновлюються та адаптуються до сучасних стандартів та потреб. У багатьох країнах Європи спорт та фізична активність є невід'ємною частиною культурного життя, що відображається у великій кількості спортивних заходів, фітнес-клубів, спортивних об'єктів та інших місць для занять спортом. Багато європейських країн активно працюють над забезпеченням доступності та рівноправ'я в спорті, що включає різноманітні програми

підтримки для людей з інвалідністю, інтеграцію мігрантів та розширення можливостей для жінок у спорті. Багато європейських країн мають системи для виявлення та розвитку спортивних талантів серед молоді. Це може включати спеціалізовані спортивні школи, стипендіальні програми та підтримку обдарованих спортсменів. У європейських країнах спорт використовується як засіб соціальної інтеграції, зокрема для реабілітації, підтримки здоров'я та психосоціального благополуччя. Європейські країни активно співпрацюють у сфері спорту через міжнародні спортивні змагання, обмін досвідом та програми співпраці, що сприяє обміну культурними цінностями та розвитку спортивного руху. Ці аспекти відображають теоретико-методологічні засади вдосконалення системи фізичного виховання і спорту в контексті європейського досвіду, які включають не лише навчальні аспекти, але й соціокультурні та спортивні аспекти.

Європейський вектор розвитку системи фізичного виховання та спорту націлений на вдосконалення системи фізичного виховання та спорту для здобувачів вищої освіти та дорослого населення. У Швеції впроваджуються ініціативи, що спрямовані на стимулювання фізичної активності на робочих місцях. Компанії надають спортивні зони або час для фізичних вправ протягом робочого дня, що сприяє підвищенню ефективності та здоров'ю працівників. У Нідерландах велика увага приділяється розвитку велосипедної інфраструктури, що сприяє активному способу життя та підтримує фізичну активність серед населення. Багато людей використовують велосипед як основний засіб пересування, що допомагає підтримувати високий рівень фізичної активності. У Фінляндії дуже поширена практика створення відкритих спортивних об'єктів, таких як майданчики для баскетболу, волейболу або футболу, які доступні громадськості безкоштовно. Це сприяє залученню людей до фізичної активності та спортивного способу життя. У Норвегії широко практикується організація спортивних заходів та фестивалів, що спонукають людей до активного способу життя. Такі заходи включають змагання, екскурсії та інші активності, які пропонують розваги та стимулюють фізичну активність. У Іспанії існують різноманітні спортивні програми для дорослих, включаючи групові заняття, фітнес-центри та спортивні клуби, які надають можливості для фізичної активності та спортивних змагань. У Швейцарії в університетах існують спеціальні програми, спрямо-

вані на підтримку здорового способу життя серед студентів. Ці програми включають не лише фізичні тренування, але і освіту з питань здорового харчування та психологічної підтримки. У Данії фізична активність і спорт інтегруються в різні аспекти повсякденного життя, включаючи громадський транспорт, рекреаційні зони та міські планировки. Це стимулює громадян до активного способу життя та сприяє загальному підвищенню рівня фізичної активності. У Німеччині існують спеціальні програми та центри з фізичного виховання для молоді з різними видами інвалідності. Ці програми надають можливість дітям та молоді з інвалідністю брати участь у спортивних заходах та розвивати свої фізичні здібності. У Франції популярні різноманітні програми рекреаційного спорту для дорослих, включаючи такі активності, як йога, пілатес, танці та фітнес. Ці програми сприяють підтримці фізичної активності та покращенню здоров'я дорослого населення. В Італії діє багато спортивних клубів та організацій, які пропонують різноманітні спортивні програми для молоді. Ці програми часто базуються на незалежних ініціативах громадськості та сприяють розвитку фізичних навичок та спортивних інтересів у молоді. Ці приклади відображають різноманітність підходів та ініціатив у різних країнах Європи з метою підтримки фізичної активності та спорту серед населення, включаючи здобувачів вищої освіти та дорослих. Ці приклади демонструють різноманітність підходів та ініціатив у країнах Європи щодо підтримки фізичної активності та спорту серед різних груп населення, включаючи здобувачів вищої освіти та дорослого населення. Ці приклади є важливим джерелом навчання та натхнення для розвитку подібних програм та ініціатив в інших країнах Європи та у всьому світі. Вони свідчать про значущість підтримки фізичної активності та спорту як ключових елементів здорового способу життя та соціальної інтеграції.

3. Концепція зимового спорту у системі фізичного виховання та спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення у закладах освіти в країнах ЄС

Програми зимового спорту у системі фізичного виховання та спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення у закладах освіти в країнах ЄС закладах освіти мають свої переваги і недоліки.

Аналіз плюсів і мінусів дозволяє зрозуміти, що програми зимового спорту мають значний потенціал для здоров'я та розвитку учнів та студентів, але вимагають розвитку найпопулярніших

Таблиця 2 – Переваги і недоліки у програмах зимового спорту у закладах освіти країн ЄС

Зміст функції	Переваги	Недоліки
Здоровий спосіб життя	Участь у зимових спортивних програмах сприяє підвищенню рівня фізичної активності серед учнів та студентів, що сприяє загальному здоров'ю та добробуту.	Заняття зимовим спортом може призвести до травм, особливо якщо учні або студенти не мають достатньої підготовки або відсутні відповідні захисні засоби.
Розвиток соціальних навичок та навичок лідерства	Зимовий спорт викликає розвиток таких навичок, як співпраця, лідерство, дисципліна та витривалість, що є важливими у житті. Участь у командних видів спорту, таких як хокей або керлінг, сприяє розвитку навичок співпраці, комунікації та лідерства.	Деякі зимові види спорту вимагають значних витрат на спеціалізоване обладнання та устаткування, що може бути не доступним для всіх учасників програми.
Підтримка соціальної інтеграції	Зимові спортивні програми створюють можливість для спілкування, співпраці та взаємодії між учасниками, що сприяє соціальній інтеграції та формуванню позитивних відносин.	У деяких регіонах доступ до спортивних об'єктів для зимових видів спорту може бути обмеженим або вимагати значних витрат на подорожі.
Стимулювання інтересу до природи та екології	Учні та студенти отримують можливість пізнати та цінувати природні ресурси через заняття зимовими видами спорту, що може підтримати їх екологічну свідомість та відповідальність.	Деякі програми зимового спорту можуть конфліктувати з навчальним навантаженням, що може вплинути на успішність у навчанні учасників.
Підвищення мотивації до навчання	Заняття зимовими видами спорту може стати додатковою мотивацією для учнів та студентів до активного навчання та досягнення успіхів у навчальних досягненнях.	Зимові види спорту, особливо ті, які пов'язані зі швидкісними аспектами або високими навантаженнями на суглоби, можуть призвести до серйозних травм, якщо правильно не дотримуватися безпечних правил.
Стимулювання пізнавального інтересу	Дослідження та вивчення зимових видів спорту може сприяти розвитку пізнавального інтересу учнів та студентів до спортивних наук, фізичної культури та здоров'я.	Участь у зимових видів спорту може бути дорогим видатком для бюджету закладів освіти, оскільки вимагає спеціального обладнання, тренерів, технічних засобів тощо.
Значний потенціал для підвищення фізичної активності	Програми зимового спорту у закладах освіти мають значний потенціал для підвищення фізичної активності, розвитку соціальних навичок та підтримки здорового способу життя серед учнів та студентів.	Деякі заклади освіти можуть мати обмежений доступ до необхідної інфраструктури для занять зимовими видами спорту, такою як гірські траси або ковзанки.
Обережне планування та управління	Обережне планування та управління, щоб максимально використати переваги цих програм і мінімізувати ризики.	Програми зимового спорту можуть конфліктувати з навчальним розкладом, що може призвести до пропусків у навчанні та зниження успішності учнів та студентів.

Джерело: сформована автором

видів спорту. Країни Європейської спілки з морського спорту (ЄСМ), такі як Норвегія, Швеція, Фінляндія, Данія та Ісландія, мають велику традицію в зимових видів спорту. Приведемо приклади найпопулярніших зимових видів спорту, які розвиваються в цих країнах:

1. Біатлон – це комбінований вид спорту, який поєднує в собі стрільбу з гвинтівки та крос-кантрі. Цей вид спорту має велику популярність у Норвегії, Швеції та Фінляндії, де він часто транслюється по телебаченню та має велику кількість прихильників.

2. Лижний спорт включає в себе гірські лижі, бігові лижі та стрибки на лижах. Країни ЄСМ мають багату традицію у цьому виді спорту і роз-

вивають велику кількість спортивних об'єктів для тренувань та змагань.

3. Керлінг – це командний вид спорту, де гравці кидають камені по льоду з метою набрати максимальну кількість очок. Цей вид спорту є особливо популярним у країнах Північної Європи, таких як Швеція, Норвегія та Фінляндія.

4. Скелетон та бобслей – ці екстремальні види спорту вимагають спуску по льодовій трасі з великої швидкості. Вони часто практикуються у країнах, які мають доступ до гірських регіонів або мають спеціалізовані траси.

5. Хокей на ковзанах є одним з найпопулярніших зимових видів спорту у багатьох країнах

Європи. Він має велику популярність у країнах, таких як Фінляндія, Швеція, Чехія та Словачія.

6. Скі-перепони – цей вид спорту поєднує в собі елементи лижних гонок з перешкодами, де спортсмени подолують різноманітні перешкоди на швидкість, техніку та витривалість. Він набуває популярності у країнах, де є достатньо снігу та гір.

7. Конькобіги та шорт-трек – ці види спорту, які зазвичай відбуваються на ковзанці, включають швидкісне катання на довжинні дистанції (конькобіги) або короткі дистанції з багатьма учасниками (шорт-трек). Вони є популярними у країнах з холодним кліматом, де є можливість кататися на ковзанах.

8. Лижні скакалки включають стрибки на лижах з трампліна та подальший польот на велику відстань. Він є традиційно популярним у країнах Європи з гірськими регіонами, такими як Норвегія, Австрія та Швейцарія.

9. Лижні експедиції та гірський туризм: у країнах з великою кількістю гір, таких як

Норвегія та Швейцарія, популярними видами спорту є лижні експедиції та гірський туризм, які дозволяють людям насолоджуватися красою гір та одночасно займатися активним відпочинком.

Ці види зимових спорту відображають різноманітність і багатство спортивного життя в країнах Європейської спілки з морського спорту. Вони стимулюють фізичну активність, сприяють розвитку талантів і створюють унікальні можливості для відпочинку та здоров'я у зимовий період. Ці види спорту активно розвиваються в країнах ЄСМ і мають велике значення для місцевої спортивної культури.

4. Основні принципи концепції зимового виду спорту в країнах Європейського Союзу

Концепція зимового спорту у закладах освіти в країнах ЄС враховує не лише фізичний аспект, а й соціально-педагогічні вигоди, що можуть бути отримані через участь у зимових спортивних заходах та програмах. Це сприяє розвитку особистості учнів та студентів, формує позитивні цінності та звички,

Таблиця 3 – Концепція зимового спорту

Принципи	Напрями розвитку концепції зимового спорту
1	2
Підтримка активного способу життя	Зимовий спорт вважається важливою складовою активного способу життя у країнах ЄСМ. Це сприяє збереженню здоров'я, підтримці фізичної активності та залученню громадян до здорового способу життя.
Розвиток інфраструктури	Країни ЄС активно розвивають інфраструктуру для зимового спорту, таку як лижні траси, ковзанки, скеледроми та інші спортивні об'єкти. Це дозволяє людям отримувати доступ до різноманітних видів спорту та розваг у зимовий період.
Підтримка спортивних заходів та змагань	У країнах ЄСМ проводяться різноманітні спортивні заходи та змагання у зимових видах спорту, включаючи чемпіонати, кубки та інші масові та професійні заходи. Це сприяє розвитку спортивної культури та підтримці талановитих спортсменів.
Стимулювання туризму	Зимовий спорт відіграє важливу роль у розвитку туризму у країнах ЄСМ. Лижні курорти, гірські містечка та інші місця для зимових видів спорту привертають туристів з усього світу, що сприяє економічному розвитку регіонів.
Збереження природного середовища	Концепція зимового спорту включає в себе заходи з охорони природного середовища та сталого використання природних ресурсів. Це важливо для збереження гірських екосистем та забезпечення тривалої життєздатності зон для зимового спорту.
Інтеграція зимового спорту в навчальну програму	Заклади освіти в країнах ЄСМ можуть інтегрувати зимовий спорт у свої навчальні програми, забезпечуючи учням можливість ознайомлення з різноманітними видами спорту, які доступні в зимовий період.
Створення спеціалізованих програм та клубів	Школи та вищі навчальні заклади можуть створювати спеціалізовані програми зимового спорту або спортивні клуби, які дозволять учням та студентам розвивати свої навички у певних видів спорту під керівництвом кваліфікованих тренерів.
Організація спортивних заходів та змагань	Заклади освіти можуть організувати спортивні заходи, такі як змагання з лижних гонок, біатлону або керлінгу, які дозволять учням та студентам показати свої спортивні досягнення та розвинути конкурентні навички.
Стимулювання фізичної активності	Заклади освіти можуть стимулювати фізичну активність серед учнів та студентів, пропонуючи заняття з фізичної підготовки, тренування зі зимових видів спорту та активні вихідні на природі.
Популяризація здорового способу життя	Заклади освіти можуть виступати платформою для популяризації здорового способу життя та активних форм відпочинку, включаючи зимовий спорт. Це може включати проведення інформаційних кампаній, лекцій та семінарів на тему здорового харчування, фізичної активності та спортивних заходів.

1	2
Розвиток спортивних талантів	Заклади освіти можуть розвивати спортивні таланти серед учнів та студентів, надаючи підтримку та можливості для тренувань та участі у спортивних змаганнях на різних рівнях.
Інтеграція зимового спорту у навчальні програми	Заклади освіти можуть включати елементи зимового спорту у свої навчальні програми, що дозволяє учням збагачувати свій досвід навчання через спортивні активності. Наприклад, вивчення фізики катаючись на лижах або вивчення географії через дослідження гірських регіонів.
Сприяння вихованню дисципліни та командної роботи	Участь у зимових спортивних заходах сприяє розвитку дисципліни та навичок командної роботи серед учнів та студентів. Вони вчаться встановлювати цілі, працювати разом у команді та приймати рішення в умовах змагань.
Стимулювання інтересу до природних наук та екології	Зимові види спорту часто пов'язані з природним середовищем, таким як гори та льодовики. Це створює можливість для учнів вивчати природні явища, екологічні процеси та вплив людини на навколишнє середовище.
Залучення батьків та громадськості	Школи та вищі навчальні заклади можуть організовувати заходи з зимового спорту, які включають учнів, вчителів, батьків та інших членів громадськості. Це сприяє побудові спільноти навколо здорового способу життя та фізичної активності.

Джерело: сформована автором

спрямовані на здоровий спосіб життя та активну громадянську позицію, що відображено у (табл. 3).

Ці принципи та концепції визначають стратегічний підхід до розвитку зимового спорту в країнах ЄС, сприяють забезпеченню доступності та якості спортивних послуг для громадян, а також збереженню та охороні природного середовища. Загалом, концепція зимового спорту у закладах освіти в країнах ЄС сприяє розвитку фізичної активності, спортивних талантів та здорового способу життя серед учнів та студентів. Це важлива складова загальної стратегії збереження здоров'я та фізичної форми молодого покоління. Таким чином, вивчення впливу зимового спорту впливає на соціальні взаємини, розвиток групової динаміки, формування особистості та розвиток міжособистісних навичок. Дослідження впливу занять зимовими видами спорту свідчить, що вони впливають на фізичну форму, здоров'я, адаптацію організму до змін у середовищі, реакції на стресові ситуації тощо. Основні принципи концепції зимового виду спорту акумулюються навколо вивчення впливу розвитку інфраструктури для зимового спорту на навколишнє середовище, екологічні наслідки туристичного руху у гірських регіонах, пошук екологічно сталих рішень для розвитку зимового туризму. Ці напрямки досліджень можуть принести новітні відкриття та сприяти подальшому розвитку теорії та практики зимового спорту, сприяючи здоров'ю, соціальному та економічному благополуччю у країнах Європейського Союзу.

Висновки

Таким чином, теоретичне та практичне значення дослідження теоретико-методологічних засад вдосконалення системи фізичного виховання і спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення в парадигмі європейського вектора розвитку є значними і має велике практичне значення для розвитку фізичного виховання і спорту для ЗВО України. Дослідження даної теми сприяє поглибленню розуміння теоретичних основ фізичного виховання та спорту, включаючи педагогічні, соціальні, фізіологічні та психологічні аспекти. Результати дослідження можуть сприяти створенню нових теорій та концепцій у галузі фізичного виховання та спорту, які можуть бути використані для подальшого розвитку цієї галузі. Дослідження може допомогти встановити зв'язки і взаємозв'язки між фізичним вихованням, спортом та іншими аспектами суспільного розвитку, такими як освіта, здоров'я та економіка; актуалізувати проблемні питання у сфері фізичного виховання та спорту, спонукаючи до подальшого обговорення та пошуку шляхів вирішення цих питань. Практичне значення дослідження в тому, що результати дослідження можуть бути використані для поліпшення освітнього процесу у закладах вищої освіти, включаючи розробку нових програм фізичного виховання та спортивних заходів. Результати дослідження можуть бути використані для розробки та впровадження інноваційних підходів у фізичному вихованні та спорті, що допоможе покращити ефективність цих програм. Дослідження може сприяти під-

вищенню якості фізичного виховання та спорту шляхом впровадження нових методик, програм та технологій. Розвиток системи фізичного виховання та спорту може мати позитивний соціальний вплив, зокрема сприяти здоров'ю населення, зміцненню соціальної сплоченості та підвищенню якості життя. У цілому, дослідження даної теми має важливе теоретичне значення для розвитку наукових знань у галузі фізичного

виховання та спорту і має практичне значення для покращення системи освіти, здоров'я населення та соціальної добробуту. Результати такого дослідження можуть бути використані як в освітніх установах, так і в громадських та спортивних організаціях для розробки та впровадження нових підходів до фізичного виховання та спорту, що сприятиме покращенню якості життя людей у всіх аспектах.

Список використаних джерел

- Antanas Usas, Ausrine Sidlauske. The influence of digital marketing on the communication of football clubs. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers* / Ed.V. Voronkova. Zaporozhzhia: Publishing house "Helvetica", 2022. № 13 (90). С. 54–58.
- Bilohur, Vlada, Syvohop, Eduard, & Karabanov, Yevhen. A new paradigm for the development of the sports industry in digitalization conditions (based on the experience of highly developed countries in the world). *Humanities studies : Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica", 2023. № 16 (93). С. 84–94.
- Bilohur Vlada, Skrypchenko Iryna, Nepsha Olexandr. The influence of globalization and digitalization on the establishment and conceptual digital sports development in China. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house "Helvetica", 2023. № 14 (91). С. 83–92.
- Bilohur Vlada, Andriukaitiene Regina & Makieshyna Yuliia. Educational policy in the field of sport. during the COVID-19 pandemic: challenges, threats, development trends. *Humanities studies*. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. Вип. 7 (84). С. 65–74.
- Bilohur, Vlada, Syvohop, Eduard, Oleksenko, Roman, Kotova, Elena. Philosophical reflection of sports philosophical evolution as a science in its foreign views, concepts, and dimensions. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica", 2023. № 15 (92). Р. 64–72.
- Bilohur, Vlada. Формування концепції спортивного менеджменту у контексті викликів пандемії COVID-19. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica", 2021. № 9 (86). Р. 71–70.
- Bradauskiene, Kristina, & Svagzdiene Biruta. Sports as leisure during the pandemic period: theory and practice. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers* / Ed.V. Voronkova. Zaporozhzhia: Publishing house "Helvetica", 2022. № 13 (90). Р. 69–73.
- Kaykaian, Raffi. The application of social responsibility practice expression in sports organizations. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica", 2023. № 15 (92). Р. 73–78.
- Lekavičius, Tomas. Management of human resources in a sports organisation from the point of view of employees. *Humanities Studies*. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. Вип. 5 (82). С. 147–159.
- Molokanoviene, Diana, Andriukaitiene, Regina, & Bilohur, Vlada. Social responsibility – practise application in sports organization. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house "Helvetica", 2022. № 11 (88). Р. 99–109.
- Narkevičius Matas. The quality of sports club services. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica", 2023. № 15 (92). Р. 74–83.
- Nikitenko V. O Modern geokultura as a geokulturnij phenomenon. *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhia State Engineering Academy. Zaporizhzhia State Engineering Academy*. Zaporizhzhia, 2013. Вип. 53. С. 261–270.
- Rakašius, Tomas. Assessment of the communication of the football club on social networks. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica", 2023. № 15 (92). Р. 84–88.
- Олексенко Р. І. Деякі підходи до людини як об'єкта комплексного дослідження у філософії. *Людиновимірність гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів: наукові досягнення і перспективи* : Міжнародна науково-практична конференція, МДПУ ім. Б. Хмельницького (м. Мелітополь 11–12 червня). 2015. С. 52–55.

REFERENCES

- Antanas Usas, Ausrine Sidlauske (2022). The influence of digital marketing on the communication of football clubs. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers / Ed.V. Voronkova. Zaporozhzhia: Publishing house "Helvetica".* 13 (90). 54–58.
- Bilohur, Vlada, Syvohop, Eduard, & Karabanov, Yevhen (2023). A new paradigm for the development of the sports industry in digitalization conditions (based on the experience of highly developed countries in the world). *Humanities studies : Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica".* 16 (93). 84–94.
- Bilohur Vlada, Skrypchenko Iryna, Nepsha Olexandr (2023). The influence of globalization and digitalization on the establishment and conceptual digital sports development in China. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers / Ed.V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house "Helvetica".* 14 (91). 83–92.
- Bilohur Vlada, Andriukaitiene Regina & Makieshyna Yuliia (2021). Educational policy in the field of sport. during the COVID-19 pandemic: challenges, threats, development trends. *Humanities studies. Zaporizhzhia : ЗНУ.* 7 (84). 65–74.
- Bilohur, Vlada, Syvohop, Eduard, Oleksenko, Roman, Kotova, Elena (2023). Philosophical reflection of sports philosophical evolution as a science in its foreign views, concepts, and dimensions. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica".* 15 (92). 64–72.
- Bilohur, Vlada (2021). Формування концепції спортивного менеджменту у контексті викликів пандемії COVID-19. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica".* 9 (86). 71–70.
- Bradauskiene, Kristina, & Svagzdiene Biruta (2022). Sports as leisure during the pandemic period: theory and practice. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers / Ed.V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house "Helvetica".* 13 (90). 69–73.
- Kaykaian, Raffi (2023). The application of social responsibility practice expression in sports organizations. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica".* 15 (92). 73–78.
- Lekavičius, Tomas (2020). Management of human resources in a sports organisation from the point of view of employees. *Humanities Studies. Zaporizhzhia.* 5 (82). 147–159.
- Molokanoviene, Diana, Andriukaitiene, Regina, & Bilohur, Vlada (2022). Social responsibility – practise application in sports organization. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporozhzhia : Publishing house "Helvetica".* 11 (88). 99–109.
- Narkevičius Matas (2023). The quality of sports club services. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica".* 15 (92). 74–83.
- Nikitenko V. O (2013). Modern geokultura as a geokulturnij phenomenon. *Humanitarian Bulletin of Zaporizhzhia State Engineering Academy. Zaporizhzhia State Engineering Academy. Zaporizhzhia, Вип. 53.* 261–270.
- Rakašius, Tomas (2023). Assessment of the communication of the football club on social networks. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica".* 15 (92). 84–88.
- Oleksenko R. I. (2015). Some approaches to man as an object of complex research in philosophy. *International scientific and practical conference: "Human dimension of harmonization of the cultural and educational space of future teachers: scientific achievements and prospects"*, MDPU named after B. Khmelnytskyi, Melitopol, June 11–12. 2015. 52–55.

BILOHUR, VLADA – Doctor of Philosophy,
Professor Departments of physical education Uzhhorod National University (Uzhhorod, Ukraine)
E-mail: bilogurvlada@gmail.com
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-1053-2716>

EDUARD, SIVOHOP – Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor, Department of Physical Education (Uzhhorod, Ukraine)
E-mail: eduard.syvokhop@uzhnu.edu.ua
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8939-8446>

IVAN, MARIONDA – Candidate of Pedagogical Sciences (Ph.D),
Associate Professor, Head of the Department
of Physical Education Uzhhorod Ukraine (Uzhhorod, Ukraine)
E-mail: ivan.marionda@uzhnu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3950-8202>

YEVHEN, KARABANOV – Acting Head of the Department of Physical Education and Human Health Regional College “Kremenchuk Humanitarian and Technological Academy named after A.S. Makarenko” of the Poltava Regional Council (Kremenchuk, Poltava Regional)
Email: karaban333@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5420-0583>

**THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF IMPROVING
THE SYSTEM OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS FOR HIGHER EDUCATION
AND ADULT POPULATION IN THE PARADIGM OF THE EUROPEAN VECTOR OF DEVELOPMENT**

Abstract

The study of the theoretical and methodological foundations of improving the system of physical education and sports in the context of the European vector of development is relevant and important for modern society, as it contributes to the development of human potential, health maintenance and improvement of the quality of life. The European vector of development can mean the support of an active lifestyle, the development of sports infrastructure, the stimulation of sports achievements, the promotion of sports tolerance and diversity, as well as the implementation of inclusive approaches to sports that ensure accessibility and equal conditions for all participants. The purpose of the article is the conceptualization of the theoretical and methodological foundations of improving the system of physical education and sports for students of higher education and the adult population in the paradigm of the European vector of development. The research methodology includes interdisciplinary, cultural, sociological, psychological, pedagogical approaches, which allow to gain a deeper understanding of the problem and develop effective strategies for improving the system of physical education and sports for students of higher education and the adult population in the context of the European vector of development. Research result.

1. The development of the system of physical education and sports for students of higher education and the adult population in the paradigm of the European vector of development in the conditions of globalization was studied.

2. The content and direction of development of the European vector of the development of the system of physical education and sports for students of higher education and the adult population have been determined.

3. The concept of winter sports in the system of physical education and sport of students of higher education and adult population in educational institutions in EU countries is analyzed.

4. The main principles of the concept of winter sports in the countries of the European Union are clarified. The study of this topic contributes to the deepening of the understanding of the theoretical foundations of physical education and sports, including pedagogical, social, physiological and psychological aspects. The results of the research can contribute to the creation of new theories and concepts in the field of physical education and sports, which can be used for the further development of this field.

Keywords: theoretical and methodological principles, improvement, physical education and sports, higher education students, adult population.

© The Author(s) 2024
This is an open access article under
the Creative Commons CC BY license

Received date 15.01.2024
Accepted date 25.01.2024
Published date 15.02.2024

How to cite: Влада, Білогур, Едуард, Сивохоп, Іван, Маріонда, Євген, Карабанов. Теоретико-методологічні засади вдосконалення системи фізичного виховання і спорту здобувачів вищої освіти та дорослого населення в парадигмі європейського вектору розвитку. *Humanities studies : Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house “Helvetica”, 2024. 18 (95). P. 100–112.
doi: <https://doi.org/10.32782/hst-2024-18-95-10>